

Tilsynsrapport 2011

Bostedet Lindegården

28. oktober 2011
J.nr. 4-27-11/6/DOT

**Embedslægerne Hoved-
staden**

**Borups Allé 177, blok D-
E
2400 København NV
Tlf. 7222 7450
Fax 7222 7420
E-post info@sst.dk**

**Dir. tlf.
E-post hvs@sst.dk**

Adresse: Boserupvej, 7, 4000 Roskilde

Kommune: Roskilde

Leder: Birger Jacobsen

Telefon: 46 33 46 22

E-post: birger.jacobsen@sof.kk.dk

Dato for tilsynet: 07. september 2011

SST-id: PHJSYN-00002310

P-nr.: 1003257269

Tilsynet blev foretaget af: Kirsten Thornval

Tilsyn med boenheder i 2011

Tilsynet foretages i henhold til kontrakt mellem Københavns Kommune og Embedslægerne Hovedstaden om tilsyn med boenheder i handicap- og psykiatriområdet.

Hvert år gennemføres mindst ét uvarslet tilsynsbesøg i de boenheder, der er indgået aftale om. I forbindelse med tilsynet vurderes, om der i fornødent omfang er instrukser, således at de ansatte kan gennemføre plejen og behandlingen sundhedsmæssigt forsvarligt. Derudover vurderes om den sundhedsfaglige dokumentation og medicinbehandling er tilstrækkelig, og om beboernes patientrettigheder tilgodeses. Samarbejdet med den øvrige sundhedssektor søges belyst, og det vurderes om den hygiejniske standard er tilfredsstillende, om beboernes behov for ernæring tilgodeses og om beboere med særligt behov herfor tilbydes fysisk aktivitet med henblik på vedligeholdelse af funktionsniveau mv., ligesom bygnings- og indeklimaforhold af helbredsmæssig betydning bemærkes.

Tilsynet følger samme retningslinier som Sundhedsstyrelsens ”Vejledning om tilsyn med plejehjem, plejeboligbebyggelser og tilsvarende boligenheder nr. 10334 af 12. december 2007”. Vejledningen kan ses på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk.

Temaet for 2011 handler om fysisk genoptræning og vedligeholdelsestræning. Temaet sætter fokus på vurdering af beboernes træningsbehov og skal belyse, hvordan træningsbehovet vurderes. I forbindelse med tilsynet vil ledelsen og personalet blive bedt om at udfylde et spørgeskema vedrørende træning. Besvarelserne af spørgsmålene fremgår af bilaget til tilsynsrapporten.

Temaet skal udelukkende give Sundhedsstyrelsen mere viden om området og inspirere boenhederne til at reflektere over egen praksis. Det indgår ikke i hovedkonklusionen og i beskrivelsen af fejl og mangler i tilsynsrapporten.

Herudover er der ikke sket ændringer siden tilsynet i 2010.

Tilsynsrapporten med bilag er sendt til DU psykiatri og udsatte og i kopi til bostedet Lindegårdens forstander.

Konklusion

Det var Sundhedsstyrelsens vurdering, at der ved tilsynet blev fundet fejl og mangler, som indebærer risiko for patientsikkerheden, men ikke alvorlige fejl og mangler.

Der blev fundet fejl og mangler indenfor områderne efterlevelse af instrukserne, sundhedsfaglig dokumentation, medicinbehandling og ernæring.

Kravene ved tilsynet i 2010 var fulgt, idet der var arbejdet målrettet og systematisk med alle krav. Den sundhedsfaglige dokumentation, medicinhandling samt patientrettigheder var blevet betydeligt forbedret siden sidste års tilsyn.

Side 3

Sundhedsstyrelsen

Nedenfor er angivet de krav, som skal være opfyldt, for at bostedet Lindegården efterlever Sundhedsstyrelsens regler for de sundhedsmæssige forhold.

Som driftsansvarlig myndighed er Københavns Kommune ansvarlig for at følge op på Sundhedsstyrelsens tilsynsrapporter for de enkelte boenheder i kommunen. Sundhedsstyrelsen forventer således, at kommunen fører kontrol med, at boenhederne følger op på påviste fejl og mangler ved tilsynsbesøget.

Afvielser fra gældende regler på sundhedsområdet 2011

Sundhedsstyrelsen har ved tilsynet fundet afvielser fra gældende regler inden for sundhedsområdet, som giver anledning til følgende krav:

- at personalet følger instrukserne i det daglige arbejde
- at de 11 problemområder, der er angivet i Sundhedsstyrelsens vejledning, er beskrevet i den sygeplejefaglige dokumentation
- at der udarbejdes en pleje og behandlingsplan når beboerne har et sundhedsproblem
- at der systematisk bliver fulgt op og evalueret på iværksat pleje og behandling
- at der ikke skrives med blyant i de sygeplejefaglige optegnelser
- at det aktuelle handelsnavn fremgår af medicinskemaet
- at doseringsæsker/doeringsposer mærkes korrekt med beboerens navn og personnummer
- at der udarbejdes ernæringsplaner for de beboere, der har behov herfor
- at ernæringsplaner systematisk bliver evalueret

Grundlaget for konklusionen fremgår af beskrivelsen af tilsynet med bostedet Lindegården nedenfor.

Tilsynet

Side 4

Bostedet Lindegården havde 181 beboere fordelt i 11 huse.

Sundhedsstyrelsen

Beboerne var alle psykisk syge, nogle beboere havde tillige misbrugsproblemer.

I forbindelse med tilsynet blev der afholdt samtale med lederen af bostedet, en udviklingssygeplejerske og en afdelingsleder. De orienterede om personalets sammensætning og kompetence, om den sundhedsfaglige arbejdstilrettelæggelse og den sygeplejefaglige dokumentation. Efterfølgende blev bostedet Lindegården besøgt, og fem afdelingsledere, en plejhjemsassistent og en pædagog samt tre beboere blev interviewet. Udviklingssygeplejersken deltog i hele tilsynet. Den sygeplejefaglige dokumentation og medicinhåndteringen blev vurderet hos seks tilfældigt udvalgte beboere med komplekse plejebehov.

Opfølgning på tidligere tilsyn

Kravene ved tilsynet i 2010 var fulgt, idet der var arbejdet målrettet og systematisk med alle krav. Beboermapperne var blevet gennemgået, så de efterlevede Sundhedsstyrelsens vejledninger.

Personalet var blevet undervist i bostedets instrukser og Sundhedsstyrelsens vejledninger. Herudover var alle beboermapperne blevet gennemgået, så de efterlevede Sundhedsstyrelsens vejledninger.

Der var netop oprettet en sygeplejerskestilling i stabsfunktion til ledelsen, som arbejdede på tværs af bostedet med henblik på, at højne kvaliteten vedrørende den sundhedsfaglige dokumentation og medicinhåndteringen.

Sundhedsadministrative forhold

Instrukser

Alle boenheder skal have instrukser for de fem områder, der er nævnt nedenfor. Det fremgår af afsnittet "Sundhedsfaglige instrukser" i det vedlagte af-rapporteringsskema. De fem områder er:

1. Personalets kompetence, ansvars- og opgavefordeling
2. Plejepersonalets opgaver i forbindelse med beboernes behov for behandling
3. Personalets opgaver i forbindelse med smitsom sygdom
4. Førings-, opbevarings- og adgang til de sygeplejefaglige optegnelser
5. Medicinhåndtering

En instruks er en forskrift for, hvordan personalet skal forholde sig i en bestemt situation, herunder hvilke procedurer, de skal følge.

En instruks skal indeholde en præcisering af, hvilken personalegruppe instruksen er skrevet for. Derudover skal det fremgå med dag, måned og år,

hvornår instruksen trådte i kraft, og hvornår den er blevet ajourført og hvem, der er ansvarlig for instruksen.

Side 5

Det blev oplyst, at bostedet Lindegården havde skriftlige instrukser for alle de fem områder, som Sundhedsstyrelsen stiller krav om, at der skal være instrukser for.

Sundhedsstyrelsen

Instrukserne var tilgængelige for alle medarbejdere og var lagt på det lokale intranet. Nye instrukser og ændringer blev introduceret på personalemøder i de enkelte huse. Alle nye medarbejdere gennemgik et introduktionsprogram, der var udarbejdet et kontrolskema så det blev sikret, at nye medarbejdere var blevet introduceret indenfor alle områder.

Det var centerledelsens ansvar, at gennemgå og eventuelt revidere instrukserne ca. en gang årligt og efter behov.

De personalemedlemmer, der blev interviewet, var orienteret om de skriftlige instrukser. Stikprøvekontrol viste, at instrukserne ikke helt blev fulgt i det daglige arbejde. Det drejede sig om medicininstruksen og instruksen for føring, opbevaring og adgang til de sygeplejefaglige optegnelser.

De skriftlige instrukser var daterede, signerede og forsynet med dato for, hvornår de var trådt i kraft, og hvornår de var blevet ajourført, og de indeholdt en præcisering af den personalegruppe, de var skrevet for.

Afvigelser fra gældende regler medfører følgende krav:

- at personalet følger instrukserne i det daglige arbejde

Sundhedsfaglige forhold

Sygeplejefaglige optegnelser

De sundhedsfaglige forhold blev dokumenteret i beboermapper.

Ved tilsynet blev seks beboeres sygeplejefaglige optegnelser gennemgået. Fem ud af seks af de sygeplejefaglige optegnelser indeholdt en aktuell helhedsvurdering af beboerens sundhedstilstand, der omfattede alle de 11 sygeplejefaglige problemområder, som er angivet i Sundhedsstyrelsens vejledning om sygeplejefaglige optegnelser og som tilsynet omfatter. I én stikprøve manglede der en beskrivelse af kommunikation, smerter, søvn og hvile, hud og slimhinder samt udskillelser. Vurdering af problemområderne er nødvendig for at udføre den fornødne pleje og behandling.

I alle stikprøver var en aktuell oversigt over beboernes sygdomme og handicap.

Hos beboere med kroniske sygdomme var det beskrevet, hvilke aftaler der var med den praktiserende læge om kontrol mv. af de kroniske sygdomme.

I de stikprøver, hvor beboerne var i behandling med antipsykotisk medicin, fremgik det, at der var planlagt undersøgelser for at følge om beboerne udviklede bivirkninger af behandlingen. Manglende observation og kontrol af bivirkninger kan udgøre en risiko for beboerne.

De sygeplejefaglige optegnelser hos fem ud af seks beboere indeholdt konsekvent en beskrivelse af pleje- og behandling i relation til beboernes sygdomme og sundhedsfaglige problemområder. I én stikprøve var der ikke udarbejdet en pleje- og behandlingsplan hos en beboer med smerter.

Opfølgning og evaluering af iværksat pleje og behandling blev ikke rutinemæssigt anført i de sygeplejefaglige optegnelser. Eksempelvis fremgik det flere gange – i én stikprøve ikke hvilken effekt der var af udleveret medicin givet efter behov.

Vedrørende opbevaringen af de sygeplejefaglige optegnelser og den måde, notaterne blev skrevet på (angivelse af beboerens navn og personnummer, dato for notaterne, signering af notaterne og rettelser), var ikke alle de relevante målepunkter opfyldt. I én stikprøve var der på et enkelt ark i de sygeplejefaglige optegnelser, skrevet med blyant.

Afvigelser fra gældende regler medfører følgende krav:

- at de 11 problemområder, der er angivet i Sundhedsstyrelsens vejledning, er beskrevet i den sygeplejefaglige dokumentation
- at der udarbejdes en pleje og behandlingsplan når beboerne har et sundhedsproblem
- at der systematisk bliver fulgt op og evalueret på iværksat pleje og behandling
- at der ikke skrives med blyant i de sygeplejefaglige optegnelser

Sundhedsstyrelsens vejledning om sygeplejefaglige optegnelser findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk.

Medicin håndtering

Bostedet Lindegården anvendte medicin doseret i doseringsæsker af personalet.

Enkelte beboere doserede selv deres medicin i samarbejde med personalet.

Dokumentationen af medicinordinationerne var korrekt i tre ud af seks stikprøver. I tre stikprøver var det aktuelle handelsnavn ikke anført på medicinskemaet

Der var i alle stikprøverne overensstemmelse mellem den ordinerede medicin og den i medicinskemaet anførte medicin.

Antallet af tabletter angivet i medicinskemaet var i overensstemmelse med antallet af tabletter i doseringsæskerne i alle stikprøver.

Side 7

Medicinen blev opbevaret forsvarlig. Den ordinerede medicin fandtes i beboerens medicinbeholdning. Aktuell medicin blev holdt adskilt fra ikke aktuell medicin

Sundhedsstyrelsen

Doseringsæsker og beholdere med ophældt medicin var mærket korrekt i fem stikprøver. I én stikprøve var der doseret medicin i en medicinpose uden beboerens navn og personnummer.

Der fandtes ikke medicin med overskredet holdbarhedsdato.

I alle stikprøver fremgik det, hvornår medicinordinationerne sidst var gennemgået i samarbejde med den praktiserende læge.

Bostedet Lindegården havde ikke fælles medicin eller depot af akut medicin med undtagelse af adrenalin.

Afvigelser fra gældende regler medfører følgende krav:

- at det aktuelle handelsnavn er anført på medicinskemaet
- at doseringsæsker/doseringsposer mærkes korrekt med beboernes navn og personnummer

Sundhedsstyrelsens vejledning om ordination og håndtering af lægemidler findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk

Adgang til sundhedsfaglige ydelser

Samarbejdet med beboernes praktiserende læger fungerede meget tilfredsstillende. Der var ikke problemer med at få kontakt til lægen, ved sygebesøg, indhentning af oplysninger og revision af medicinlisten.

Bostedet Lindegården samarbejder primært med to praktiserende læger, som kom fast på bostedet en gang om ugen..

Samarbejdet med vagtlæger, speciallæger, omsorgstandplejen samt distriktspsykiatrien fungerede tilfredsstillende.

Der var generelt et velfungerende samarbejde med de lokale hospitaler. Ved udskrivning af beboerne fra hospitalerne fik bostedet Lindegården relevante oplysninger om undersøgelse, behandling og pleje.

Alle ældre beboere var blevet orienteret om muligheden for influenzavaccination og om Fødevarestyrelsens og Sundhedsstyrelsens anbefaling af D-vitamin og kalciumtilskud.

Patientrettigheder

Side 8

Sundhedsstyrelsen

Bostedet Lindegården havde fået en hel fast rutine med henblik på at vurdere, om beboerne selv var i stand til at varetage deres helbredsmæssige interesser. Det fremgik konsekvent af de sygeplejefaglige optegnelser, om det var beboeren selv eller en pårørende/værge, der gav informeret samtykke til behandling.

Det blev oplyst, at der altid blev indhentet informeret samtykke til behandling. Informationen blev rutinemæssigt dokumenteret i de sygeplejefaglige optegnelser, og beboernes og de pårørendes/værgens tilkendegivelse fremgik systematisk.

Det blev endvidere oplyst, at hvis en beboer ikke ønskede at blive behandlet, blev pårørende/værge og egen læge - efter aftale med beboeren - informeret og eventuelt inddraget i det videre forløb.

Personalet oplyste, at de kun videregav helbredsoplysninger til de pårørende, hvis der var indhentet samtykke fra beboeren. Samtykket blev noteret i de sygeplejefaglige optegnelser.

Efter det oplyste blev beboernes krav på sundhedspersonalets tavshed om helbredsforhold efterkommet.

Sundhedsstyrelsens vejledning om patienters/beboeres retsstilling på plejehjem og i plejeboliger findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk

Sundhedsrelaterede forhold

Hygiejne

Personalet oplyste, at de var instrueret i håndhygiejne.

Sundhedsstyrelsen konstaterede ved tilsynet, at ingen blandt personalet havde smykker og ur på hænder eller underarme. Der var mulighed for at vaske hænder og anvende håndsprit i beboernes bolig, hvor der også var engangshåndklæder og engangshandsker.

Statens Serum Instituts e-learning program om håndhygiejne er tilgængeligt på deres hjemmeside: www.ssi.dk. Programmet kan bruges til at lære, hvordan man opretholder en høj håndhygiejne kvalitet til forebyggelse af smittespredning.

Ernæring

Personalet oplyste, at beboerne altid fik tilbud om at blive vejjet, når de flyttede ind på bostedet Lindegården og efterfølgende med jævne mellemrum. For beboere med særlige ernæringsmæssige behov blev der udarbejdet en kostplan/ernæringsplan. Planen blev vurderet med jævne mellemrum samtidig med, at beboeren fik kontrolleret vægten. Der var opmærksomhed på be-

boernes væske- og fødeindtagelse, og der blev ført væske- og ernæringsregnskab hos beboere, som havde problemer med at spise og drikke.

Side 9

I én stikprøve havde en beboer med ernæringsproblemer ikke fået udarbejdet en ernæringsplan. Beboeren var heller ikke blevet vejet. I en anden stikprøve havde en beboer med ernæringsproblemer fået udarbejdet en ernæringsplan. Ernæringsplanen var dog ikke blevet evalueret, som aftalt.

Sundhedsstyrelsen

Beboerne tilberedte som regel selv måltiderne i samarbejde med personalet.

Afvigelser fra gældende regler medfører følgende krav:

- at der udarbejdes ernæringsplaner for de beboere, der har behov herfor
- at ernæringsplaner systematisk bliver evalueret

Aktivering og mobilisering

Ved tilsynet blev det oplyst, at beboernes fysiske funktionsniveau og eventuelle behov for træning blev vurderet af personalet ved indflytningen, og at det blev beskrevet i de sygeplejefaglige optegnelser. Beboere med nedsat fysisk funktionsniveau fik tilbud om træning på bostedet eller hos privatpraktiserende fysioterapeuter. Resultatet af evt. træning blev vurderet og dokumenteret i de sygeplejefaglige optegnelser.

I én af stikprøverne havde en beboer behov for træning, der var blevet udarbejdet en træningsplan og denne blev løbende evalueret.

Der var opmærksomhed på forebyggelse af fald. Faldepisoder blev registreret i de sygeplejefaglige optegnelser. Herudover registrerede bostedet Lindegården systematisk fald med henblik på forebyggelse.

Det blev oplyst, at bostedet Lindegården ikke havde problemer med tryksår. Der var de nødvendige trykaflastende hjælpemidler til rådighed, og personalet var opmærksom på at forebygge tryksår. Vurdering og behandling af beboere med risiko for udvikling af tryksår fremgik af de sygeplejefaglige optegnelser.

Bygningsforhold og indeklima

Det blev oplyst, at der på bostedet Lindegården ikke var indeklimaproblemer, som havde betydning for beboernes sundhed.

Kvalitetssikring og egenkontrol

Fra efteråret 2010 blev patientsikkerhedsordningen udvidet til også at omfatte den kommunale sundhedssektor og de sociale institutioner. Bostedet Lindegården havde endnu ikke taget indberetningssystemet i brug. Fejl og utilsigtede hændelser vedrørende medicinbehandling og fejl i den sundhedsfaglige dokumentation blev indtil videre registreret lokalt.

Der foregik på bostedet Lindegården en systematisk registrering og opfølgning af fejl og mangler vedrørende medicinbehandling og den sundhedsfaglige dokumentation med henblik på forebyggelse.

Tema 2011: Fysisk genoptræning og vedligeholdelsestræning

Det blev oplyst, at beboernes fysiske funktionsniveau, og behov for vedligeholdelsestræning og for genoptræning blev vurderet inden for en måned efter indflytningen på bostedet Lindegården. Vurderingen blev altid foretaget af personalet.

Bostedet Lindegården havde ansat ergoterapeuter og en afspændingspædagog. Der kom fast fysioterapeuter på bostedet Lindegården med henblik på vurdering af træning af beboerne og vejledning af plejepersonale når der var behov herfor

Bostedet samarbejdede også med kommunens ergoterapeuter i forbindelse med bevilling af hjælpemidler.

Der var træningsredskaber til rådighed på bostedet Lindegården. Bostedet Lindegården havde undervisningsmateriale og undervisningsprogrammer vedrørende fysisk træning.

Nyt personale fik undervisning i vurdering af beboernes fysiske funktionsniveau, og vurdering af behovet for fysisk træning og tilrettelæggelse af fysisk vedligeholdelsestræning.

Bostedet Lindegården havde skriftlige retningslinjer for vurdering af fysisk funktionsniveau og behov for fysisk træning, som beskrev personalets opgaver og ansvar i forbindelse med vurdering af beboernes fysiske funktionsniveau og behov for vedligeholdelsestræning og genoptræning.

I forbindelse med tilsynet blev en pædagog, og en social- og sundhedsassistent anmodet om at besvare en række spørgsmål vedrørende deres opgaver i forbindelse med vurdering af beboernes fysiske funktionsniveau, behov for træning samt planlægning af vedligeholdelsestræning.

De to sundhedspersoner oplyste, at de vurderede beboernes fysiske funktionsniveau og at vurderingen omfattede en række konkrete funktioner, f.eks. balance og gangdistance. Vurderingen blev af både pædagog og social- og sundhedsassistent og beskrevet i den sygeplejefaglige dokumentation.

Begge medarbejdere planlagde selvstændigt fysisk vedligeholdelsestræning og træningsplanen blev dokumenteret.

Både pædagoen og social- og sundhedsassistenten udførte vedligeholdelsestræning

Den ene af det adspurgte personale havde efter basisuddannelsen modtaget undervisning i tilrettelæggelse af fysisk vedligeholdelsestræning.

Side 11

Sundhedsstyrelsen

Kirsten Thornval
Sygeplejerske

Anna Lise Wagner
Embedslæge

Hvis der er spørgsmål eller noget, der er uafklaret, eller I har behov for yderligere at drøfte tilsynet med os, er I velkommen til at kontakte os.

Tilsynet er nærmere beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning om tilsyn med plejehjem, plejeboligbebyggelser og tilsvarende boligenheder. Denne vejledning kan ses på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk. Af vejledningen fremgår det, at tilsynet alene omfatter den sundhedsfaglige indsats.